

בש"פ 10236/16 - מדינת ישראל נגד פלוני

בבית המשפט העליון

בש"פ 10236/16

לפני: כבוד המשנה לנשיאה א' רובינשטיין
כבוד השופט נ' הנדל
כבוד השופטת ע' ברון

המבקשת: מדינת ישראל

נ ג ד

המשיב: פלוני

בקשה להארכת מעצר בפיקוח אלקטרוני ב-90 לפי סעיף 62(א) לחוק סדר הדין הפלילי

תאריך הישיבה: י"א בטבת התשע"ז (09.01.2017)

בשם המבקשת: עו"ד עידית פרג'ון; עו"ד עדי שגב

בשם המשיב: עו"ד איתמר בן גביר

החלטה

השופט נ' הנדל:

ושבו מתעוררת סוגיית חישוב תקופת מעצר "מעורבת". דהיינו, חלק מהתקופה מאחורי סורג ובריח וחלקה בפיקוח

עמוד 1

אלקטרוני, לעניין הארכת מעצר בבית המשפט העליון באין הכרעת דין. זאת הפעם ביחס לקטין. המסגרת הדיונית - בקשה להארכת מעצרו של המשיב בפיקוח אלקטרוני ב-45 ימים, לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים) וסעיפים 10 יב ו-10 יג לחוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), התשל"א-1971 (להלן: חוק הנוער).

א. רקע חקיקתי

1. ברקע - החלטת המחוקק לסווג מעצר בפיקוח אלקטרוני כ"מעצר" (ראו חוק לפיקוח אלקטרוני על עצור ועל אסיר משוחרר על-תנאי (תיקוני חקיקה), התשע"ה-2014; בש"פ 4658/15 פ"פ נ' מדינת ישראל, פסקה 13 (09.07.2015)). החלטה זו משפיעה על ציוני הדרך הקבועים בחוק באין הכרעת דין, שבהם יש לפנות לבית המשפט העליון לשם הארכת מעצר או לשחרר את הנאשם. בנושא זה החוק קובע תקופות ברורות, הן ביחס לקטין הן ביחס לבגיר. מדובר במסלול יחידי וייחודי. התקופות נמנות ממועד הגשת כתב האישום. לגבי בגיר נקבעו קווי גבול של תשעה חודשים במעצר מאחורי סורגים, ו-18 חודשים במעצר בפיקוח אלקטרוני (סעיף 61(א) לחוק המעצרים). לגבי קטין העצור בבית מעצר נקבע קו גבול של שישה חודשים (שם, בצירוף סעיף 10 יב(1) לחוק הנוער). חוק הנוער וחוק המעצרים אינם קובעים הסדר מיוחד עבור נאשם קטין העצור באיזוק אלקטרוני. לכן חלה ההוראה הכללית, לפיה באין קביעה אחרת בחוק הנוער - חלות על הקטין הוראות חוק המעצרים (סעיף 10 לחוק הנוער). בהתאם, קו הגבול לגבי קטין העצור בפיקוח אלקטרוני הוא 18 חודשים, כהוראות חוק המעצרים החלות על בגירים.

בנקודה זו נכון להעיר הערה בעלת חשיבות כללית, שרלוונטית במיוחד לענייננו, כפי שיובהר. על פי האמור עד כה, קטין ובגיר העצורים במעצר אלקטרוני יזכו לביקורת שיפוטית על מעצרו לאחר פרק זמן שווה - 18 חודשים. זאת בניגוד למצב שבו קטין ובגיר עצורים במעצר "רגיל". במקרה כזה הביקורת השיפוטית על מעצרו של הקטין מהירה יותר - שישה חודשים במקום תשעה חודשים. הנתון שזרק אור על הקושי במשוואה זו הוא החלטת המחוקק הנזכרת לעיל, לסווג את המעצר בפיקוח אלקטרוני כ"מעצר". כשם שמועד הביקורת של בית משפט זה על מעצר "רגיל" של קטין, באין הכרעת דין, מוקדם יותר לעומת מעצר בגיר - כך ניתן היה לצפות שמועד הביקורת על מעצר בפיקוח אלקטרוני יהא מוקדם יותר עת עסקינן בקטין. כמובן, כך בגדרי הדין הראוי. הדין המצוי עמנו היום שונה. אלא שגם המחוקק ער לבעייתיות שבדין המצוי. במהלך הדיון נמסר לנו על ידי נציגי הפרקליטות כי בימים אלה ממש עמלים גורמים שונים מטעם המדינה על תיקון חקיקה כולל בסוגיה של ביקורת שיפוטית על מעצר בפיקוח אלקטרוני ודרכי חישוב התקופה במעצר "מעורב". במהלך הדיון בתיק זה הערנו לנציגי הפרקליטות כי נראה שיש מקום לשקול שינוי של המועד שבו יש לשחרר קטין העצור בפיקוח אלקטרוני או להאריך את מעצרו בבית המשפט העליון, מתקופה של 18 חודשים לתקופה אחרת, למשל תריסר חודשים. באופן זה תישמר ההרמוניה החקיקתית. כך, הביקורת השיפוטית על מעצר "רגיל" של קטין תחול גם כאשר מדובר במעצר בפיקוח אלקטרוני. נציגת המדינה הביעה נכונות לשקול את הדבר, במסגרת תיקון החקיקה המתגבש בסוגיות השונות שמעלה הנושא של מעצר בפיקוח אלקטרוני.

עד כאן הקדמה כללית בדבר הרקע החקיקתי. כעת נפנה לסוגיות הדורשות פתרון.

ב. אופן חישוב תקופת מעצר "מעורב"

2. מה דינו של המעצר ה"מעורב", שאת חלקו ריצה העצור בבית מעצר ואת חלקו בפיקוח אלקטרוני? כיצד יש לחשב אורך התקופה שבה ניתן לעצור אדם עד תום ההליכים, בטרם ניתנה הכרעת הדין, מבלי להזדקק לביקורת שיפוטית? שאלות אלה לא זכו למענה בחוק. בבש"פ 4206/16 מדינת ישראל נ' מוחסן טחימר (3.11.2016) (להלן: עניין טחימר) נקבע בדעת רוב - ביחס לנאשם בגיר - כי בתקופת מעצר "מעורבת" כזו יש להמיר את ימי המעצר משני הסוגים ביחס של 1:2. לאמור, יש להתייחס לכל יומיים במעצר בפיקוח אלקטרוני כאל יום מעצר מאחורי סורגים. השופט ח' מלצר סבר, בדעת מיעוט, כי יחס ההמרה הראוי הוא 1:1 - ימי המעצר משני הסוגים שקולים.

בחוות דעתי, אליה הצטרף השופט צ' זילברטל, צוין כי מבחינה אנליטית ישנן שלוש אפשרויות לפרש את חוק המעצרים: מסלולים זהים - יחס של 1:1 בין ימי המעצר משני הסוגים; מסלולים נפרדים - אין לצרף את ימי המעצר משני הסוגים אלה לאלה, אלא למנות את ימי המעצר מכל סוג באופן נפרד; מסלולים שונים ושלובים - לצרף את ימי המעצר משני הסוגים, תוך קביעת יחס המרה השונה מ-1:1. הוספתי שם כי הוראות חוק המעצרים קובעות יחס המרה של 1:2 בין ימי המעצר בפיקוח אלקטרוני לבין ימי המעצר מאחורי סורג ובריה, בנקודות ציון שונות במהלך ההליך הפלילי. כן נראה כי על רקע עמדת המחוקק, לפיה בשני מסלולי המעצר קיים קו גבול שבו יש לבקש את הארכת המעצר - לא יהא זה נכון שלא לצרף את ימי המעצר משני הסוגים אלה לאלה. תוצאה אחרת עלולה להוביל למצבים בעייתיים, כגון שהותו של נאשם בגיר במעצר מסוגים שונים במשך 27 חודשים פחות יומיים, ללא כל ביקורת שיפוטית של בית המשפט העליון. מן הצד השני, יחס המרה של 1:1 אינו הולם את השוני שבין שני סוגי המעצרים. לכן נקבע שיש לצרף את ימי המעצר אלה לאלה ביחס המרה של 1:2. הבסיס למפתח זה יוסבר בהמשך.

בנוסף לכך נקבעה בעניין טחימר הוראת מעבר, על ידי כל שופטי ההרכב, על מנת לאפשר לגורמי התביעה תקופת הערכות. נפסק כי בחודש שלאחר מתן ההחלטה לא ישוחרר אדם ממעצר "מעורב" אלא אם שהה תשעה חודשים במעצר "ריגיל" או 18 חודשים במעצר בפיקוח אלקטרוני. מועד הוראת המעבר הוארך בהחלטה נוספת עד ליום 25.12.2016. נקבע כי הוראת מעבר נחוצה בשל טיבה של הפסיקה (מעין "חקיקה שיפוטית", שנדרשה לנוכח החסר בחוק), והיא מאזנת כראוי בין זכויות הנאשם, האינטרס הציבורי ושיקולים מעשיים.

3. להשלמת התמונה, בבש"פ 6649/16 מדינת ישראל נ' רונאל פיישר (22.11.2016) (להלן: עניין פיישר) אישר בית משפט זה, מפי השופט י' דנציגר, שאליו הצטרפו חברתי השופטת ע' ברון ואנוכי, את הצורך לצרף ימי מעצר משני הסוגים ביחס האמור של 1:2. כן נקבע כי אין זה משנה מהו הסדר שבו ישב הנאשם בשני סוגי המעצרים, ובאיזה סוג מעצר הוא יושב בעת הגשת הבקשה להארכת מעצרו.

3. עניינו עוסק, כאמור, בהארכת מעצרו של המשיב, שהיה קטין בעת הגשת כתב האישום. הוא הוחזק במעצר "מעורב", ראשיתו בבית מעצר ואחריתו - עד היום - בפיקוח אלקטרוני. כיצד יש לחשב את המועד שבו חל אותו קו גבול, שבגדרו יש להאריך את המעצר בבית המשפט העליון או לשחרר את המשיב? אם תמצי לומר כי יש ליישם את הלכת טחימר כפשוטה גם בהקשר זה, נענה כי יישום כזה מעורר שני קשיים. ראשון, בבש"פ 5060/16 מדינת ישראל נ' פלוני (6.9.2016) (להלן: עניין פלוני) קבע השופט נ' סולברג, בשבתו כדן יחיד ובטרם ניתנה הלכת טחימר, כי בתקופת מעצר "מעורבת" של קטין אין לצרף את ימי המעצר משני הסוגים. על פי קו זה, במקרה שבו קטין היה עצור מאחורי סורג ובריה ולאחר מכן בפיקוח אלקטרוני - יש לבקש להאריך את מעצרו בבית המשפט העליון רק בחלוף 18 חודשים

מיום מעצרו בפיקוח אלקטרוני (שם, פסקה 14). יש לציין כי המשיב הוא אותו פלוני מעניין פלוני, כך שהקביעה שם ניתנה בעניינו והיא חלה עליו באופן ישיר. בית המשפט הוסיף שם כי המחוקק נתן מענה לפרק זמן ארוך זה במעצר בפיקוח אלקטרוני, בדמות סעיף 10(ב) לחוק הנוער: "הורה בית המשפט על מעצרו של קטין בפיקוח אלקטרוני... יורה על קיום דיון בעניינו של הקטין אחת לשלושה חודשים". כך מובטחת ביקורת שיפוטית על מעצרו של הקטין.

קושי שני הוא יחס ההמרה הראוי בהיבט זה. בכל הנוגע לבגירים, וכפי שהודגש בעניין טחימר, מצוי בחוק המעצרים מפתח מדויק ופשוט ליחס ההולם בין ימי המעצר משני הסוגים - 1:2. יחס זה עובר כחוט השני בהסדרים העוסקים בהגשת בקשה להארכת מעצר בשל עיכוב בקצב ההליך - באין כתב אישום, באין הכרעת דין ובאין גזר דין (סעיפים 61-60 לחוק המעצרים). בכל תקופה, השינוי עומד ביחס של 1:2 - 60 לעומת 30 באין כתב אישום, 18 חודשים לעומת תשעה חודשים באין הכרעת דין, 180 ימים לעומת 90 ימים באין גזר דין. הנקודה החשובה היא כי ניתן לאמץ את ההיגיון של עניין טחימר, ולקבוע ששתי האפשרויות - מסלולים נפרדים או יחס של 1:1 - אינם משקפים את עמדת המחוקק. עמדתו היא כי מעצר בפיקוח אלקטרוני אף הוא "מעצר", וכי קיים שוני בעוצמת הפגיעה בנאשם העצור בבית מעצר לעומת נאשם העצור בפיקוח אלקטרוני.

אלא שקביעת יחס המרה במעצר "מעורב" של קטין היא מלאכה מורכבת יותר מקביעת היחס בעניינו של בגיר. התשובה של 1:2, המתאימה לבגיר, אינה היחידה האפשרית. היא תפסה את כתר ההכרעה ביחס לבגיר משום שהחוק אימץ יחס זה בציוני דרך שונים בהליכי ביקורת המעצר. לעומת זאת, וכמפורט בפסקה 1 לעיל, ביחס לקטין נקבע יחס שונה - 1:3. על פי השילוב של סעיף 61(א) לחוק המעצרים וסעיף 10 לחוק הנוער, יש לשחרר נאשם קטין העצור 18 חודשים בפיקוח אלקטרוני, או להאריך את מעצרו בבית המשפט העליון, באין הכרעת דין. לעומת זאת, על פי סעיף 61(א) לחוק המעצרים בצירוף סעיף 10(ב) לחוק הנוער, יש לשחרר נאשם קטין העצור שישה חודשים במעצר "רגיל" או להאריך את מעצרו בבית המשפט העליון. אם כן, יחס של 1:3. כאשר לציוני דרך נוספים בהליך המעצר - באין כתב אישום ובאין גזר דין - חוק הנוער אינו קובע עמדה. לכן ההסדר זה לבגירים וקטינים - יחס של 1:2. כך או כך, הואיל ודנים אנו בתקופה ה"מעורבת" של מעצר מאחורי סורג ובריח ומעצר באיזוק אלקטרוני באין הכרעת דין - ולא באין כתב אישום או באין גזר דין - ברי כי התקופה הרלוונטית ביותר היא היחס של 1:3 לגבי קטין, בין שתי תקופות המעצר עד למתן הכרעת הדין.

4. שני הקשיים נכוחים. אך עליהם לסגת בפני עקרון בעל אופי ערכי, ואולי אף חוקתי. לא יתכן שמצבו של בגיר יהא נוח יותר ממצבו של קטין, מבחינת הפיקוח על משך המעצר. עמדה זו נוגדת את התפיסה היסודית במשפט הפלילי, אשר מגן ביתר שאת על קטינים לעומת בגירים בכל הקשור לזכויותיהם, לרבות פיקוח על מעצר. כלל זה נגזר מעקרונות חוקתיים ומפרשנות הרמונית של הדין. מן ההיבט העיוני, ניתן להצדיק את ההבחנה בין בגיר וקטין בדין הפלילי, לרבות אמות מידה בדבר חומרת העונש, בשלוש דרכים מרכזיות: אחריותו של הקטין למעשיו מופחתת, לנוכח נתוניו הפיזיים, המנטליים או העדר ניסיון חיים; התפיסה כי לשיקול השיקום מקום מרכזי יותר ביחס לקטין; השפעת הכלים השונים של ההליך הפלילי על הקטין משמעותית יותר מבחינת חווייתו הסובייקטיבית (ע"פ 5048/09 פלוני נ' מדינת ישראל, פ"ד (1) 1, פסקה 5 לפסק דיני (14.2.2010)). שיקולים אלה מובילים לכך שיש להקל עם הקטין יותר מאשר עם הבגיר. עקרון זה אומץ על ידי המחוקק. הוא בא לידי ביטוי במגוון הסדרים בדין הפלילי, לרבות בענף הספציפי של מעצרים - בבית מעצר או בפיקוח אלקטרוני. ונדגיש - גם אם יש מקרים שבהם יש שוויון בין הקטין לבין הבגיר, קשה להצביע על דוגמה בה בית המשפט מחמיר עם הקטין יותר מאשר עם הבגיר. כך ראוי מבחינת הנורמות של המשפט הפלילי.

ענישת קטינים, לדוגמא, שונה מענישתם של בגירים. סעיף 40טו לחוק העונשין, התשל"ז-1977, קובע כלל מיוחד לעניין ענישת קטינים - תחולת הוראות חוק הנוער, ולא חוק העונשין. עוד נקבע כי יש להתאים את עקרונות הענישה הרגילים לעובדה שמדובר בקטין. חוק הנוער עצמו קובע הסדרים מיוחדים לענישת קטינים, המתחשבים במעמד המיוחד (סעיפים 24-34 לחוק הנוער). נביא את הדוגמא לגבי הרשעה. כלל מושרש הוא ביחס לבגירים כי הכרעה שנאשם ביצע מעשה עבירה מובילה להרשעה. לעומת זאת, כאשר מדובר בקטינים, המשקל הגבוה שיש לתת לשיקול השיקום מביא להסדר שונה. הקטין זוכה להתחשבות רבה יותר בעת בחינת האפשרות של אי-הרשעה למרות ביצוע מעשה עבירה, הן בהיבט המהותי הן בסדרי הדין (ראו ע"פ 240/16 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 2 (11.1.2017)); סעיפים 21-24 לחוק הנוער). כן יש התחשבות בעובדת הקטינות בעת ביצוע העונשים השונים, לרבות עונש מאסר (חוק הנוער, סעיפים 34ב-34ד). אשר למעצר קטין, חלק מן השיקולים המצדיקים הבחנה בין קטין ובגיר, שהוזכרו לעיל, רלוונטיים גם בהקשר זה. בפרט - השיקול של השפעת המעצר על הקטין, שהיא משמעותית יותר מן ההשפעה על בגיר. ואכן, גם בדין המעצרים קבע המחוקק הסדרים שונים ומקלים יותר עם הקטין. דוגמא בולטת שהוזכרה לעיל היא הגבלת מעצר של נאשם קטין, אם בית המשפט העליון לא האריכו, לשישה חודשים במקום תשעה חודשים. דוגמא אחרת - אורכה המקסימלי של התקופה שבה ניתן להאריך מעצר "רגיל" בכל פעם. את מעצרו של הבגיר ניתן להאריך ב-90 ימים או בנסיבות מיוחדות ב-150 ימים. לעומת זאת, את מעצרו של הקטין ניתן להאריך ב-45 ימים בלבד (סעיף 62 לחוק המעצרים; סעיף 10ג(1) לחוק הנוער).

ומה באשר למעצרו של נאשם קטין בפיקוח אלקטרוני? האם המחוקק הכיר במעמדו המיוחד של הקטין גם ביחס לסוג זה של מעצר? הייתי משיב לשאלה זו בחיוב. אמנם, התקופה בה מוחזק נאשם במעצר בפיקוח אלקטרוני, בטרם נקבע שרק בית המשפט העליון יכול להאריך את המעצר, זהה לקטין ולבגיר - תקופה של 18 חודשים. שתי תשובות לכך. הראשונה - הדגש מושם לא בשוויון בין הבגיר והקטין, אלא במניעת מצב בו יוענק יתרון לבגיר על פני הקטין. כך יהיה אם יחס ההמרה בעניינם של קטינים יהיה גבוה מיחס ההמרה בעניינם של בגירים. על פי היחס של 1:2, יומיים שבהם שווה קטין במעצר בפיקוח אלקטרוני שקולים ליום אחד שבו הוא שווה בבית מעצר. לעומת זאת, יחס של 1:3 קובע ששלושה ימים במעצר באיזוק אלקטרוני שקולים ליום אחד של שהייה בבית מעצר. על כן קביעת יחס של 1:3 מתירה לעצור קטין באיזוק אלקטרוני לפרק זמן ארוך יותר ללא ביקורת שיפוטית, ככל שמדובר במעצר "מעורב". התשובה השנייה, שתפורט להלן, היא כי גם ביחס לתקופת הארכת המעצר באיזוק אלקטרוני גילה המחוקק דעתו כי הפגיעה בקטין חמורה יותר מן הפגיעה בבגיר. על כן יש להקל עם הראשון. הרי מעצר של בגיר בפיקוח אלקטרוני ניתן להאריך ב-90 ימים (ובהתקיים נסיבות מיוחדות ב-150 ימים) בכל פעם, ואילו כאשר מדובר בקטין אורכה המקסימלי של התקופה הוא 45 ימים (סעיף 62 לחוק המעצרים; סעיף 10ג(1) לחוק הנוער). צא ולמד כי החוק מכיר בכך שהפגיעה בקטין חמורה מן הפגיעה בבגיר גם בהקשר זה. אמנם הכרה זו לא זכתה לביטוי בכל תחנה ותחנה של הליכי המעצר; עם זאת, יש להימנע, כאמור, ממצב בו בגיר זוכה להקלה שאינה נחלת הקטין.

המסקנה היא שלנוכח הלכת טחימר, שכאמור אומצה גם בעניין פישר - יש לעמוד על יחס המרה של 1:2 גם בכל הנוגע לנאשם קטין. פרשנות שונה, לפיה יום מעצר בפיקוח אלקטרוני פגיעתו בקטין פחותה מפגיעתו בבגיר, מפרה את העיקרון החוקתי של ההקלה עם קטין. היא יוצרת חוסר הרמוניה ביחס לחקיקת המעצרים, ואף החקיקה שעניינה מעצר בפיקוח אלקטרוני. המדינה עצמה אימצה עמדה זו ונהגה על פיה בעת הגשת הבקשה שלפנינו במועד שהוגשה. היא הנחתה עצמה על פי עקרונות השיטה, בדבר היחס המקל יותר עם הקטין מאשר עם הבגיר. ולמצער - מניעת מצב שבו הבגיר זוכה להקלה שהקטין אינו זוכה לה. יפה נהגה המדינה באמצע עקרון זה. היא נתנה לכך ביטוי בעיתוי שבו הוגשה הבקשה להארכת מעצר, שנשענת על החישוב המעורב. אין אפוא כל מחלוקת בנקודה זו. היינו, לנוכח האמור בעניין טחימר יש לצרף את ימי המעצר משני הסוגים, ביחס של 1:2. זוהי תשובתי לעמדה שהובאה בעניין פלוני, בו הגיע בית המשפט למסקנה כי אין לערב בין שתי התקופות. בעניין טחימר העליתי את הנקודות בעד ונגד עמדה זו, אך

הדברים הותרו בצריך עיון. עניין טחימר עסק בבגיר, וההכרעה במעמד של קטינים לא נדרשה לשם ההכרעה. כאן הגיעה שעת ההכרעה לגבי קטין. אין אפוא מנוס מהכרעה בסוגיית המעצר ה"מעורב". הרי המדינה היא המבקשת הארכה מבית משפט זה, ועלינו להחליט האם יש צורך בכך. השוני הוא כי עתה גם הפסיקה בעניין טחימר היא אחד מהשיקולים. כזכור, כאשר השופט סולברג דן בעניין פלוני, טרם ניתנה הלכת טחימר. שאלה יפה היא האם היה מותר עמדתו על כנה לו נתון זה היה בתוקף. כך או אחרת, התוצאה המתבקשת בשאלת יחס ההמרה היא 1:2. עמדה זו מקובלת על באי כוח המדינה ואף על הסנגור, עו"ד בן גביר.

ג. תקופת ההארכה המקסימלית של מעצר "מעורב"

5. עד כאן דיברנו באופן חישוב תקופת המערכת שני סוגים של מעצרים. סוגיה נפרדת היא מספר הימים המקסימלי של תקופת הארכת המעצר, בכל פעם שבה מחליט בית המשפט העליון להאריך מעצר "מעורב" של קטין. בתחילה הגישה המדינה בקשה להאריך את מעצרו של המשיב ב-90 ימים. לאחר מכן הגישה בקשה מתוקנת, להארכת המעצר ב-45 ימים, ובדין עשתה כן. על פי סעיף 10 לחוק הנוער "סעיף 62 לחוק המעצרים יקרא, לעניין קטין, כך: (1) בסעיף קטן (א), במקום '90 ימים' יקראו '45 ימים'". סעיף 62(א) לחוק המעצרים קובע כך: "רשאי שופט של בית המשפט העליון לצוות על הארכת המעצר או על מעצר מחדש ובכלל זה על מעצר בפיקוח אלקטרוני, לתקופה שלא תעלה על 90 ימים, ולחזור ולצוות כך מעת לעת..." (ההדגשה אינה במקור). משילוב ההוראות עולה בפירוש כי ניתן להאריך את תקופת מעצר בפיקוח אלקטרוני של קטין ב-45 ימים לכל היותר, בכל פעם. אין הבדל, בהקשר זה, בין מעצר על טהרת הפיקוח האלקטרוני ומעצר "רגיל". ממילא זהו גם דינו של מעצר "מעורב".

בנקודה זו ראוי להזכיר שוב כי מעצרו של נאשם קטין בפיקוח אלקטרוני נתון לביקורת שיפוטית נוספת, של הערכאה המבררת. זו מתבצעת כל שלושה חודשים (סעיף 10(ב) לחוק הנוער). כפי שכתבי בעניין טחימר, אין סתירה בין הסדר זה והסדר של הארכת המעצר בבית המשפט העליון: "יש שוני בין הבאת הנאשם בפני ערכאת המעצרים הרגילה, כמעין הליך אוטומטי של עיון חוזר, ובין הבאתו של נאשם כזה לפני בית המשפט העליון בביקורת על המשך המעצר, בשל אי-התקדמות המשפט בקצב מסוים בעוד הנאשם מצוי במעצר" (שם, פסקה 5.ד. לחוות דעתי). תפקיד כל אחת מן הביקורות שונה, והן משתלבות זו בזו, בדומה להליכי המעצר עד תום ההליכים בעניינם של בגירים, לרבות בקשה לעיון חוזר, המתנהלים לצד הליכי הארכת המעצר בבית המשפט העליון. כך או אחרת, אין בכוחו של הסדר הקבוע בסעיף 10(ב) לחוק הנוער להשפיע על פרשנות דיני המעצרים ה"מעורבים". גם אם שילוב שתי תקופות הביקורת השיפוטית מעורר קושי, ולו מעשי, יש לזכור כי על פי כל פרשנות - לעיתים הביקורת המקבילה הייתה מתרחשת.

ד. המועד להארכת מעצר או שחרור באין הכרעת דין

6. ההכרעה בדבר יחס המרה של 1:2 פועלת לטובת הקטין, אך מעוררת קושי אחר. כל שאמרנו עד עתה הוא שיומיים במעצר בפיקוח אלקטרוני דינם כיום אחד בבית מעצר, ככל שמדובר במעצר "מעורב". אולם מפתח המרה זה אינו פותר בעיה אחרת - הכיצד יש לחשב את המועד שבו קיימת החובה לפנות לבית המשפט העליון בבקשה להארכת מעצר "מעורב"? נדגים את הבעיה. ראובן שהה בבית מעצר במשך שישה חודשים פחות יום. לאחר מכן שוחרר למעצר בבית הוריו בפיקוח אלקטרוני. באיזה מועד על המדינה לפנות לבית המשפט העליון לשם הארכת המעצר, באין הכרעת דין? המפתח של 1:2 אינו נותן מענה לשאלה זו. ניתן להציע ארבע גישות מרכזיות ושונות, שכולן מאמצות יחס המרה של 1:2.

גישה אחת גורסת כי מועד זה חל כעבור יומיים. על פי גישה זו, נקודת הייחוס הרלוונטית היא הכלל בדבר ביקורת שיפוטית על מעצר נאשם קטין בתוך שישה חודשים. אם זוהי נקודה הייחוס, וכל יום מעצר באיזוק אלקטרוני שקול לחצי יום מעצר "רגיל" - הרי שלאחר יומיים יחצה ראובן את קו הגבול של תקופת המעצר.

על פי הגישה שנייה, המועד חל כעבור שישה חודשים ויומיים. דהיינו תקופה כוללת של שנה ויום. על פי ספירה זו, נקודת הייחוס הרלוונטית היא תקופת המעצר בפיקוח אלקטרוני. כזכור, הביקורת השיפוטית על מעצר מסוג זה נערכת בתוך 18 חודשים. אם זוהי נקודת הייחוס, הרי ששישה חודשים במעצר "רגיל" (פחות יום) שקולים לתריסר חודשים (פחות יומיים) במעצר בפיקוח אלקטרוני. מכאן שראובן יכול לשהות עוד שישה חודשים ויומיים במעצרו עד שיגיע לקו הגבול של 18 חודשים.

גישה שלישית משלבת בין שתי הגישות הראשונות. הדגש לפי גישה זו הוא בסטטוס של ראובן בעת בחינת הסוגיה. הסטטוס הוא שקובע את נקודת הייחוס. בדוגמא שלנו, ראובן שוהה במעצר בפיקוח אלקטרוני בעת בחינת הסוגיה. לכן זוהי נקודת הייחוס הרלוונטית. מכאן שהחישוב הנכון הוא זה שמופיע בפירוט הגישה השנייה - יש לבחון את הסיטואציה במשקפי המעצר באיזוק האלקטרוני והמועד של 18 חודשים. בדוגמא אחרת, מועד ביצוע סוגי המעצרים מתהפך: ראובן שהה יומיים במעצר בפיקוח אלקטרוני, ולאחר מכן הושם בבית העצורים. בדוגמא כזו, יש להאריך את מעצרו בתוך שישה חודשים פחות יום, בהתאם לפירוט המופיע בדיון בדרך הראשונה.

גישה רביעית תביט על סוג המעצר הדומיננטי - באיזה סוג מעצר ישב הנאשם הקטין תקופה ארוכה יותר. סוג המעצר הדומיננטי הוא שיכריע בדבר נקודת הייחוס הרלוונטית, האם מעצר "רגיל" או מעצר בפיקוח אלקטרוני.

קושי זה בספירת הימים אינו מתעורר כלל ביחס למעצרים של בגירים. ביחס אליהם אין זה משנה אם ממירים יום מעצר "רגיל" לשני ימי מעצר בפיקוח אלקטרוני או להפך. לדוגמא, בגיר היושב במעצר תשעה חודשים פחות יום, ולאחר מכן עובר למעצר בפיקוח אלקטרוני. מנקודת המבט של מעצר "רגיל", המועד להארכת המעצר הוא לאחר יומיים. מנקודת המבט של מעצר באיזוק אלקטרוני המועד זהה, שכן תשעה חודשים פחות יום שקולים ל-18 חודשים פחות יומיים. בכל אחד מהמקרים מגיעים לתוצאה זהה. הסיבה לכך היא שיחס ההמרה של 1:2 זהה ליחס התקופות - מעצר "רגיל" עד תשעה חודשים ומעצר בפיקוח אלקטרוני עד 18 חודשים. כל כולו של הקושי מתעורר רק בעניינם של קטינים. בעניינם קיים יחס המרה של 1:2, אך זאת לצד יחס של 1:3 בין תקופות הביקורת השיפוטית - שישה חודשים לעומת 18 חודשים. נקודות המבט השונות לפי כל אחד מסוגי המעצרים, בשילוב יחס ההמרה של 1:2 בעת מעצר "מעורב", הם שיוצרים את הקושי המיוחד. לכן בעניין טחימר לא נדרשנו כלל לנקודה זו, שמתחדדת רק כעת. ומן הבעיה לפתרון.

7. הוצגו ארבע גישות אפשריות. החוק אינו נוקט עמדה בסוגיה. כל שהשמיענו החוק הוא זה: המועד הקובע לגבי קטין בעת מעצר "טהור" מאחורי סורג הוא שישה חודשים, ובעת מעצר "טהור" בפיקוח אלקטרוני הוא 18 חודשים. לא זכינו ללמוד מפי המחוקק פרק בהלכות מעצרים "מעורבים", בדרך של הסדר חיובי או בדרך של הסדר שלילי. לפתחנו מונחת אפוא המשימה לבחור בגישה היוצרת את ההסדר הטוב ביותר, מבחינה אנליטית, ערכית ומעשית. לכך נפנה כעת.

כבר בפתח הדברים ניתן לשלול את הגישה השלישית ואת הגישה הרביעית. הן קשות מאוד ליישום. קבלתן תיצור

הסדר מורכב ביותר. הגורמים השונים המעורבים בהליך הפלילי יידרשו לעקוב אחר מספר רב של נתונים ולערוך חישובים שאינם פשוטים. נקודת הייחוס של המעצר עשויה להשתנות בין יום ולשנות לחלוטין את חישוב המועד שבו יש להאריך את המעצר. היא עשויה להשתנות שוב, ולסבך את החישוב אפילו יותר. כך בהיבט המעשי. בהיבט האנליטי, גישות אלה יוצרות הסדרים שרירותיים במידה רבה, שיכולים להיות תלויים, למשל, בסדר שבו בוצעו שני סוגי המעצרים (הנפקות הנורמטיבית של סדר ביצוע המעצרים נשללה בעניין פישר, פסקאות 18-19). הן אף עלולות ליצור, עקב דיון בבית המשפט המחוזי או בבית משפט השלום, מצב שבו המעצר הופך לבלתי חוקי כתוצאה מההחלטה, באין הכשר של בית המשפט העליון. במצב כזה לא תהיה אפשרות לעצור את הנאשם. דוגמא לכך תובא במסגרת הדיון להלן, ולכן לא נציג אותה כעת. מבחינה ערכית, גישות אלה אינן מטיבות בהכרח עם הנאשם. על כן כבר בשלב זה יש לשלול את הגישה השלישית והגישה הרביעית דלעיל.

8. כיצד יש לבחור בין הגישה הראשונה והגישה השנייה? בחינתן במספר תרחישים עשויה לחדד את היתרונות והחסרונות של כל גישה. ראינו דוגמא אחת, שבה ראובן שהה שישה חודשים פחות יום בבית מעצר, ולאחר מכן נעצר באיזוק אלקטרוני. דוגמא זו ממחישה את יתרונה של הגישה הראשונה, הקובעת כי יש להאריך את מעצרו של ראובן יומיים לאחר מעצרו באיזוק אלקטרוני. גישה זו מקלה עם ראובן יותר מהגישה השנייה, הגורסת כי יש להאריך את מעצרו שישה חודשים ויומיים לאחר מעצרו באיזוק אלקטרוני. ומוטב להקל, יען כי עסקינן בפיקוח על מעצר - עניין שנוגע לזכות יסוד של נאשם, בתחום שהמחוקק לא הביע בו את עמדתו. יתרון נוסף של הגישה הראשונה, בדוגמא הספציפית הזו, הוא שכמעט ואין הבדל בינה ובין דוגמא אחרת, שבה ראובן שהה בבית מעצר שישה חודשים. על פי הגישה הראשונה, בשתי הדוגמאות יש להאריך את מעצרו של ראובן במועד סמוך יחסית. לעומת זאת, על פי הגישה השנייה יהיה פער של כשישה חודשים בין המועדים שבהם יש להאריך את המעצר בשתי הדוגמאות - זאת למרות שרק יום מעצר אחד בבית מעצר מפריד ביניהן.

לו היינו עוצרים בשלב זה, ניתן היה להתרשם כי יש לבחור בגישה הראשונה. אך דוגמא נוספת מחדדת את הקושי הרב הטמון בה. נניח ששמעון שהה 13 חודשים במעצר בפיקוח אלקטרוני, לאחר שהוגש כתב אישום בעניינו. בשלב זה נעצר מאחורי סורג ובריח. על פי הגישה הראשונה, מעצרו מאחורי סורגים הפך את תקופת המעצר כולה ל"מעורבת", ואת המעצר לבלתי חוקי החל מן השנייה הראשונה. גרוע מכך, תוצאת המעצר בבית המעצר היא שחלק ממעצרו באיזוק אלקטרוני, שהיה חוקי בזמן אמת, הפך לבלתי חוקי באופן רטרואקטיבי. הרי על פי הגישה הראשונה, במעצר "מעורב" המועד המאוחר ביותר להארכת מעצר יהיה 12 חודשים פחות יום לאחר הגשת כתב האישום. זאת כאשר הקטין שהה יום אחד במעצר "רגיל", והיתר בפיקוח אלקטרוני. כאמור, קושי זה רלוונטי אף לגישה השלישית. זו בוחנת את סוג המעצר האחרון שהוטל על הנאשם לשם קביעת נקודת הייחוס - ובענייננו מעצר "רגיל".

לעומת זאת, על פי הגישה השנייה אין כל קושי בדוגמא של שמעון. הוא היה עצור 13 חודשים באיזוק אלקטרוני, ועל כן ניתן היה להמשיך ולעצרו באופן זה עוד חמישה חודשים ללא הארכת מעצר. ואם הומר מעצרו למעצר "רגיל", ניתן להמשיך ולעצרו במשך חודשיים וחצי נוספים מבלי שבית המשפט העליון יאריך את המעצר. דוגמא זו ממחישה את הקושי הרב שיש בקבלת הגישה הראשונה, כמו גם הגישה השלישית. הנה כי כן, היתרון של הגישה השנייה נובע מכך שנקודת הייחוס בגדרה היא המעצר בפיקוח אלקטרוני. כאמור - בעוד שיחס ההמרה הוא 1:2, היחס בין התקופות של שני סוגי המעצר הוא 1:3. מבחינה תחשיבית, התקופה של 18 חודשים במעצר בפיקוח אלקטרוני - לעומת שישה חודשים במעצר "רגיל" - היא הכוללת יותר. לכן ככל שזוהי נקודת הייחוס, לא מתעוררות בגדרה סוגיות קשות שהינן נחלת הגישות האחרות, כפי שהוצגו.

ומה באשר לפער שנוצר בין שני נאשמים שמצבם דומה? כך, למשל, השוואת מצבו של קטין ששוהה שישה חודשים במעצר "רגיל" אל מול הדוגמא שבה ראובן שוהה במעצר "רגיל" שישה חודשים פחות יום. על פי הגישה הראשונה, יש להאריך את מעצרו כעבור יומיים שבהם שהה במעצר בפיקוח אלקטרוני. על פי הגישה השנייה, יש להאריך את מעצרו כעבור שישה חודשיים ויומיים. הגישה הראשונה מונעת, בדוגמא של ראובן, פער גדול בין נאשמים במצב דומה. ואולם לאמיתו של דבר כל אחת מן הגישות לוקה בחסרון זה, כל אחת בתרחיש עובדתי אחר. זוהי תוצאה בלתי נמנעת של מערך ההסדרים חסר הסימטריה שיצר המחוקק. כדי להדגים את הטענה, נניח שתלמיד התיכון לוי שהה לאחר הגשת כתב האישום נגדו במעצר "רגיל" במשך יום אחד, כדי שסנגורו יספיק לעבור על החומר בתיק. לאחר מכן הוחלט כי ייעצר בפיקוח אלקטרוני בבית הוריו. על פי הגישה הראשונה, יש להאריך את מעצרו כעבור 12 חודשים פחות יום. אך אם לוי היה נעצר מלכתחילה בפיקוח אלקטרוני בלבד, נדרש היה, על פי הגישה הראשונה, להאריך את מעצרו רק כעבור 18 חודשים. יום המעצר הבודד הוביל להבדל של כחצי שנה במועד הביקורת השיפוטית בעניינו. מנגד, הגישה השנייה יוצרת שוויון בין המצב של לוי בשני התרחישים. בשניהם יחול מועד הביקורת השיפוטית בתאריך קרוב - 18 חודשים פחות יום ממועד הגשת כתב האישום, או כעבור 18 חודשים ממועד זה. הדוגמא של לוי ממחישה את העובדה שכל אחת מן הגישות תיצור בהכרח הבחנה בין שני נאשמים במצב כמעט זהה.

9. מהי המסקנה האופרטיבית שיש להסיק מן המכלול? סבורני כי בסיומו של שיקול, הגישה השנייה שהוצגה מציעה את הפרשנות הראויה ביותר להסדרי החוק. אמת, כמו יתר הגישות, גם היא עלולה להבחין באופן שאינו מוצדק בין נאשמים שמצבם דומה. אמת, היא לא תמיד המקלה ביותר עם הנאשם. למרות זאת, היא הגישה היחידה שאינה סובלת מסתירות פנימיות. כל יתר הגישות מובילות למצבים קשים, שבהם מעצר הופך באופן רטרואקטיבי לבלתי חוקי. הן מובילות למצב בו הערכאה המבררת לא תוכל להורות על מעצר הנאשם בבית מעצר - ואף אם התברר שמסוכנותו רבה או שהוא עלול לשבש את מהלך המשפט - שכן המעצר יהיה בלתי חוקי החל מן השנייה הראשונה. ראינו זאת ביחס לגישה הראשונה ולגישה השלישית, בדוגמא של ראובן שנעצר לראשונה במעצר "רגיל" לאחר שהיה עצור למעלה משנה בפיקוח אלקטרוני. הגישה הרביעית גם היא תסבול מחסרון זה בדוגמא שבה שהה יהודה במשך חמישה חודשים במעצר בפיקוח אלקטרוני, ולאחר מכן נעצר מאחורי סורגים. כאמור, על פי הגישה הרביעית יש להביט על סוג המעצר שבו שהה הנאשם תקופה ארוכה יותר. בדוגמא שהובאה, נתון זה משתנה כעבור עשרה חודשים. בשלב ראשון התקופה הארוכה יותר היא זו שבה היה יהודה במעצר בפיקוח אלקטרוני. כעבור עשרה חודשים ישהה תקופה ארוכה יותר במעצר "רגיל". בנקודה זו יהפוך חלק מן המעצר שבו כבר שהה לבלתי חוקי באופן רטרואקטיבי. הנה כי כן, על פי כל הגישות, מלבד הגישה השנייה, המעצר ה"רגיל" עשוי להפוך את התקופה ל"מעורבת" בנקודת זמן מסוימת, באופן שבו המועד להארכת המעצר חל זה מכבר. הגישה השנייה אינה סובלת מחסרון זה. על כן היא עדיפה בחשבון הכולל.

ניתן היה להציע הסדר מורכב אפילו יותר, כגון יישום הגישה הראשונה במצבים שבהם המעצר הפך ל"מעורב" במשך השנה הראשונה שבה שהה קטין במעצר בפיקוח אלקטרוני, ויישום הגישה השנייה אם המעצר הפך למעורב רק לאחר מכן. אפשר גם לחשוב על גישות נוספות. אפס, כל הגישות הללו מעלות קשיים ניכרים, בכמה וכמה היבטים. הן מצריכות כישורים של רואה חשבון על מנת לחשב את המועד שבו נדרשת הארכת מעצר. אין לנו צורך להרחיב מעבר לפירוט עד כה. התמונה המצטיירת היא כי קיימת בהסדר אי-סימטריה מובנית, היוצרת מעין "חוק שימור בעייתיות". כל גישה שמנסה לפתור קושי אחד יוצרת קושי אחר, לעיתים חמור יותר מזה שאותו נתכוונה לפתור. זהו חיזוק נוסף לביקורת שבפתח הדברים, לפיה נדרש היה לקבוע כי יש להאריך מעצר של קטין בפיקוח אלקטרוני לאחר 12 חודשים. פתרון כזה היה מאפשר ליישם את הלכת טחימר באופן פשוט גם על קטינים. כאמור, כעת מונח לפנינו החוק כפי שהוא. חקיקה שאינה הרמונית מעלה קשיים שונים. יש לנסות ולפרשה באופן המצמצם את חוסר ההרמוניה במידת האפשר. אך היא אינה מהווה, כשלעצמה, עילה לביקורת חוקתית. מכל מקום, יש לקוות כי תיקון החקיקה המתהווה נוטה לדרך שבה המשך מעצרו של קטין באיזוק האלקטרוני יחייב פנייה, לשם המשך המעצר, כעבור שנה, ולא כעבור 18 חודשים.

לחלופין, שייקבע הסדר אחר ברוח זו, תוך מתן מענה נאות לכל הקשיים וביטוי לכל העקרונות ההולמים את השיטה המשפטית.

10. הקשיים הוצגו. אין מנוס מכך. מוטב לצפות את הבעיות מראש, אם ניתן. מועד הפנייה לבית משפט זה מהווה עניין מעשי מהמדרגה הראשונה. בבואו של בית המשפט לפסוק בסוגיה הוא מצוי במקום עדין. מצד אחד, על בית המשפט למלא את החלל התחיקתי בסוגיה של מעצר "מעורב". יש לשאוף ליצירת הרמוניה חקיקתית ולשמירה על עקרונות יסוד של המשפט הפלילי, ביחס למעצר ולמעמדו של הקטין. מצד אחר, בית המשפט אינו יכול לבטל דה-פקטו הוראה חקוקה מפורשת, לפיה תקופת המעצר בפיקוח אלקטרוני של קטין היא 18 חודשים. בסבך זה על בית המשפט לתור אחר התוצאה הרצויה. יש לתת את המשקל המתאים לכך שמדובר בהידוק הפיקוח על המעצר, ולא בסוגיה אחרת, הכרוכה בפגיעה קשה יותר בנאשם. למשל, תוספת מעצר. לו היה מדובר במקרה מן הסוג האחרון, היה מקום רב יותר להפעלת ביקורת חוקתית ישירה. זה אינו המצב בסוגיה הנדונה. על כן, מתפקידו של בית המשפט ליצור את המנגנון הצודק והיעיל ביותר. פתרון שיגרור מחלוקות ויגרום בדרך זו או אחרת למעצרים בלתי חוקיים אינו רצוי וטוב. כאמור, התקווה היא כי המחוקק יתקן את החוק, ולו באופן חלקי - ובהקדם. ברם, כל עוד המציאות המשפטית נותרה כפי שהיא, נראה שנכון יהיה להפריד בין שתי שאלות: יחס ההמרה בין ימי מעצר משני הסוגים, והמועד שבו המדינה - החפצה בהארכת מעצרו של הקטין כדי לשמור על האינטרס הציבורי - תזכה להכוונה ברורה. הצבת רמזורים שעלולים לשדר צבעים שונים וסותרים תוך כדי הנסיעה היא תוצאה שבוודאי יש להימנע ממנה. מכאן מסקנתי, כי יש לפעול לפי הגישה השנייה.

ה. שינוי סוג המעצר לאחר הארכתו

11. חוק המעצרים וחוק הנוער מעלים שאלה נוספת, הנובעת מסיטואציה שבה קטין או בגיר מחליפים את סוג המעצר שבו הם שוהים במהלך תקופת הארכת המעצר על ידי בית המשפט העליון. עניין זה יכול להתעורר גם במקרה שלפנינו. באת כוח המדינה ציינה כי במקביל לבקשה הנוכחית להארכת מעצר, הוגשה לבית המשפט המחוזי בקשה לשוב ולעצור את המשיב מאחורי סורגים. לשם הדוגמא, היה ונורה על הארכת המעצר ולאחר מכן יקבל בית המשפט המחוזי את בקשת המדינה ניתן יהיה לשאול: האם הארכת המעצר בפיקוח אלקטרוני מאפשרת לעצור את המשיב מאחורי סורגים? ניתן לטעון כי על פני הדברים, בשלב זה של ההליך לא ניתן לעצרו באף סוג של מעצר ללא הארכת מעצר בבית המשפט העליון, ואילו זו ניתנה רק לעניין מעצר בפיקוח אלקטרוני - ולא לעניין מעצר מאחורי סורגים. כמובן, הסוגיה יכולה להתעורר מהכיוון ההפוך. מעצר "רגיל" של נאשם הוארך בבית משפט זה. במהלך תקופת ההארכה נעתר בית המשפט המברר לבקשת הנאשם, והציב אותו במעצר בפיקוח אלקטרוני.

מלשון החוק ניתן ללמוד כי גם אם הארכת המעצר ניתנה עת הנאשם עצור במעצר מסוג אחד, היא מועילה גם במקום שבו הנאשם הושם לאחר ההארכה במעצר מסוג אחר: "רשאי שופט של בית המשפט העליון לצוות על הארכת המעצר או על מעצר מחדש ובכלל זה על מעצר בפיקוח אלקטרוני, לתקופה שלא תעלה על 90 ימים, ולחזור ולצוות כך מעת לעת..." (סעיף 62(א) לחוק המעצרים. כאמור, כאשר מדובר בקטין התקופה היא 45 ימים). ניתן לראות שהמחוקק לא יצר הפרדה נחרצת בין הארכת מעצר בפיקוח אלקטרוני ומעצר רגיל. לבית המשפט ניתן שיקול דעת רחב, הכולל גם הוראה על מעצר מחדש. פשט הדברים הוא אפוא כי ניתן להורות על הארכת מעצר כללית, יהיה זה מעצר רגיל או בפיקוח אלקטרוני. שיקולים מעשיים תומכים גם הם בכך. קבלת פרשנות שונה תאיין במידה רבה את האפשרות להורות על מעצר נאשם בבית מעצר בתקופת ההארכה, גם אם יתברר כי קיימת סכנה מיידית מהמשך מעצרו בפיקוח אלקטרוני. בהיבט המהותי, הבחינה של בית משפט זה מתמקדת באיזון בין פגיעה בחירותו של הנאשם

אל מול האינטרס הציבורי שבמעצרו והסיכון הנשקף ממנו, לכאורה. איזון זה נבחן אל מול קצב ניהול ההליך (בש"פ 644/07 מדינת ישראל נ' נאצר, פסקאות 14-16 (20.2.2007)). המדד האחרון אינו משתנה בהתאם לסוג המעצר שבו יושב הנאשם. כך גם מסוכנותו של הנאשם. אכן, הפגיעה בחירותו של נאשם העצור בבית מעצר קשה מהפגיעה בנאשם העצור באיזוק אלקטרוני. אך סוף כל סוף, ובראי הפיקוח העיתי של בית משפט זה על הארכות המעצר, והאינטרס הציבורי ביכולת האפקטיבית לעצור נאשם בבית מעצר - עולה כי הארכת המעצר בבית משפט זה מועילה גם במקרים שבהם השתנה סוג המעצר לאחריה.

12. הנפקות היא זו: בית המשפט העליון מאריך מעצר באין הכרעת דין מכוח סעיף 62 לחוק המעצרים וסעיף 10יג לחוק הנוער, יהא זה בגיר יהא זה קטין. המחוקק מגביל את תקופת ההארכה. זאת בשני מובנים - אורך התקופה ובית המשפט המוסמך להאריכה. הגבלה אחרונה זו משמעותה כי רק בית המשפט העליון יכול להאריך את התקופה עם סיומה. מושכות הפיקוח מועברות לידי. שותפו לפיקוח - המחוקק - קבע תקופה מקסימלית להארכת המעצר. מכאן ששאלה חשובה היא מאימתי על התביעה לפנות בפעם הראשונה לבית משפט זה כדי להאריך את המעצר באין הכרעת דין. כאמור, בכל הקשור לתקופות "טהורות" - במעצר "רגיל" או בפיקוח אלקטרוני - המחוקק אמר את דברו. בכל הקשור לתקופה "מעורבת" הכללים הובאו לעיל. ברם, לאחר שהוארך המעצר בפעם הראשונה, ונקבע מועד אחרון - בית משפט זה, ורק הוא, מוסמך לבחון הארכה נוספת. כך, בין אם מדובר במעצר "רגיל", מעצר פיקוח אלקטרוני או בתקופה המערבת את שני סוגים המעצרים. נמחיש באמצעות דוגמא: נגד דן הקטין הוגש כתב אישום, ובמועד זה נעצר בבית מעצר עד לתום ההליכים. כעבור שישה חודשים מעצרו הוארך בבית המשפט העליון ב-45 ימים. שבוע לאחר תחילת תקופת ההארכה הושם במעצר בפיקוח אלקטרוני בבית סבתו. נמצא שדן שהה במעצר "רגיל" למעלה משישה חודשים, ורק לאחר מכן מעצרו הפך ל"מעורב". על פי האמור לעיל, נתון זה אינו משנה. היום האחרון שנקבע בהחלטה להאריך את מעצרו נותר היום הקובע. החזקתו במעצר לאחר מכן - "רגיל" או בפיקוח אלקטרוני - מחייבת הארכה נוספת בבית המשפט העליון.

ומן הכללים אל יישומם.

13. כתב האישום נגד המשיב הוגש ביום 3.1.2016, בגדרו נעצר עד לתום ההליכים. בטרם חלפו שישה חודשים מיום זה הוגשה בקשה להאריך את מעצרו ב-45 ימים. מעצרו הוארך בשלב זה עד להחלטה אחרת. בסופו של דבר הבקשה התייתרה, לנוכח שחרור המשיב למעצר באיזוק אלקטרוני ביום 7.7.2016. הימים - ימי טרום-טחימר. בימים ההם אין הלכה בישראל לעניין מעצרים "מעורבים", של קטינים או בגירים. יתר על כן, בעניין פלוני - הלא הוא המשיב עצמו - נקבע בדין יחיד כי קטין יכול לשהות במעצר בפיקוח אלקטרוני 18 חודשים עד לעריכת ביקורת שיפוטית בעניינו, גם במצבים "מעורבים". והנה, ביום 3.11.2016 נפל דבר. נקבעה הלכת טחימר. תוקפה הושהה עד ליום 25.12.2016. מן הון להון, הוגשה ביום 29.12.2016 הבקשה הנוכחית, להארכת מעצרו של המשיב ב-45 ימים.

סנגורו של המשיב טען בפנינו כי הלכת טחימר הכריעה גם בעניינו של המשיב. עוד הוסיף כי יש לחשב את המועד להארכת המעצר על פי הגישה הראשונה שהוצגה לעיל. על פי קו זה, לו הייתה הלכת טחימר בתוקף לפני כמחצית השנה, נדרש היה להאריך החל ממועד זה את מעצרו של המשיב ב-45 ימים בכל פעם. הסנגור מודה אמנם כי המשיב נכלל בגדרן של הוראות המעבר שנקבעו במסגרת הלכת טחימר, כך שלמעשה ניתן היה להחזיקו במעצר ללא הארכה עד ליום 25.12.2016. לכן סבור הוא כי המשיב שהה ארבעה ימים במעצר בפיקוח אלקטרוני שלא כדין. מנגד טענה המדינה כי יש לחשב את המועד להארכת המעצר על פי הגישה השנייה שהוצגה לעיל. עוד הוסיפה כי בהתאם לכך הוגשה הבקשה להארכת מעצר בטרם חלף המועד שבו נדרשת ההארכה.

נעיר ארבע הערות. האחת, תקופת ההארכה על ידי בית המשפט העליון מסווגת באמצעות ימים - למשל 45 ימים, 90 ימים או 150 ימים. המועד שבו על המדינה לפנות לבית משפט זה באין הכרעת דין בפעם הראשונה מסווג באמצעות חודשים - למשל שישה חודשים, תשעה חודשים או 18 חודשים. יש לחשב את המועד בהתאם לכך.

הערה שנייה. לו היה פסק הדין הנוכחי בתוקף בראשית חודש יולי 2016, היה על המדינה לפנות מחדש לשם הארכת מעצרו של המשיב כל 45 ימים - ללא תלות בסוג המעצר שבו היה המשיב שוהה.

הערה שלישית. אם הוראת המעבר שנקבעה בעניין טחימר הייתה חלה גם על קטינים, הייתה המדינה נדרשת לפנות לבית המשפט עד המועד האחרון שנקבע - 25.12.2016.

הערה רביעית. הטענה הכללית של הסנגור, לפיה המשיב הוחזק במעצר בלתי חוקי, מושכת את העין. אולם לטעמי הצגת הדברים באופן זה אינה מדויקת. אין בפנינו מצב רגיל, בו המדינה אחרה בהגשת בקשה להארכת מעצר שהיה עליה להגיש במועד ידוע, על כל ההשלכות של הדבר. הלכת טחימר ניתנה בעניינו של בגיר. כפי שפורט לעיל בהרחבה, מעצרו של קטינים מעלה אתגרים שונים. השאלות הן סבוכות. התשובות אינן פשוטות. מערך החקיקה מורכב. כך סברה גם השופטת א' חיות, שהעבירה את הבקשה הנדונה למושב שלושה, בצינה כי "מדובר בשאלה עקרונית המתעוררת לראשונה בהליך דנן" (החלטה בתיק זה מיום 3.1.2017). בפסק דין טחימר יש התייחסות לסוגיית מעצר מעורב של קטיין, אך נכתב במפורש כי לא יהיה נכון לפסוק בסוגיה שלא מתעוררת באותו עניין ושהצדדים לא העלו טענות ביחס אליה (ראו שם, פסקה 5.ד). אף הוראת המעבר התייחסה למעצר של בגיר (ראו הוראות החוק המוזכרות בה). באותה העת ניתנה ההחלטה בעניינו של המשיב בעניין פלוני, לפיה אין לערב את תקופת המעצר השונות כאשר מדובר בקטיין. לכן לא ניתן לומר שנקבעה הלכה באותה עת, שלפיה המשיב הוחזק במעצר שלא כדין. המדינה החמירה עם עצמה, והגישה את הבקשה הנוכחית בכל זאת. היא נהגה בזירות מתבקשת וראויה. אם כך, גם אם מוטב היה שהבקשה תוגש במועד מוקדם יותר, מכאן ועד לקביעה שהבקשה הוגשה באיחור קיים פער נורמטיבי. הלכה לפיה יש לנהוג ביחס של 1:2 נקבעה מפורשות בפסק דין זה. כך או כך, וזה העיקר, קשה יהיה לקבוע בנסיבות שלפנינו כי מעצר המשיב היה בלתי חוקי, ודי בהפניה לפסיקת השופט סולברג בעניין פלוני.

14. וכעת נפנה לבקשה עצמה. האם על פי אמות המידה הרלוונטיות יש לקבל את בקשת המדינה ולהאריך את מעצרו של המשיב ב-45 ימים? למשיב מיוחסות עבירות חמורות מאוד. על פי הנטען, הוא השתייך, לכאורה, לארגון טרור. במסגרת זו ביצע עבירות רבות על רקע לאומני וממניע גזעני. בין היתר, הוא הואשם בהצתה של רכבים וקרקע במסגרות הפעולות הנפשעות המכונות במחוזותינו "תג מחיר". מעשים אלה מלמדים על המסוכנות הרבה הנשקפת ממנו. מסוכנות זו בולטת על רקע המניע האידיאולוגי לביצוע המעשים המיוחסים לו. אשר לקצב ניהול ההליך - במועד הגשת הבקשה התקיימו עשרה דיוני הוכחות וכיום קבועים ארבעה מועדים נוספים לחודש ינואר. מישור זה אינו תומך אפוא בשחרורו של המשיב בעת הזאת ממעצר. כמובן, אין בכך להביע כל עמדה לגבי הליכי מעצר המתנהלים בבית המשפט המחוזי, וזאת לשני הכיוונים: הן בבקשה שהגישה המדינה לעיון חוזר בהחלטה לעצור את המשיב בפיקוח אלקטרוני, להבדיל ממעצר מאחורי סורג ובריח, הן בבקשת הסנגור להקלה רבה יותר עם המשיב. האמור מתייחס אך ורק לבקשה להארכת מעצרו של המשיב בפיקוח אלקטרוני.

15. נסכם בשש נקודות.

אחת, ימי מעצר של נאשם קטין באין הכרעת דין, חלקם מאחורי סורג ובריח וחלקם בפיקוח אלקטרוני, יצורפו אלה לאלה לצורך מניית התקופה שבה ניתן לעצרו ללא הארכת מעצר בבית המשפט העליון. יחס ההמרה בין ימי המעצר משני הסוגים יהיה 1:2.

שנים, בית המשפט העליון יאריך מעצר "מעורב" מעין זה ב-45 ימים בכל פעם, לכל היותר. זהו גם הדין כאשר מדובר במי ששהה במעצר בפיקוח אלקטרוני בלבד.

שלישית, הארכה של 45 ימים על ידי בית משפט זה, או כל תקופת הארכה אחרת, יחולו על המשך מעצרו של המשיב, יהא זה בפיקוח אלקטרוני או במעצר.

ארבע, לאחר שהוארך מעצרו של אדם - בגיר או קטין - בפעם הראשונה, המוסמך להאריך את המעצר בתקופה נוספת הוא בית המשפט העליון. אין זה משנה, בהיבט הנוכחי, אם לאחר ההחלטה האחרונה להאריך את המעצר השתנה סוג המעצר שבו על האדם לשהות.

חמש, המועד שבו חובה לפנות לבית המשפט העליון בבקשה להארכת מעצר "מעורב" מחושב על פי חודשי המעצר ה"רגיל" וחודשי המעצר בפיקוח אלקטרוני, על פי נקודת הייחוס של מעצר בפיקוח אלקטרוני. ועדיין, החישוב של התקופה יעשה ביחס המרה של 1:2. דהיינו, כל יום במעצר רגיל יחשב כיומיים במעצר בפיקוח אלקטרוני. לא למותר להדגיש כי ככל ששהה הקטין שישה חודשים תמימים במעצר "רגיל", אין להמשיך ולהחזיקו במעצר ללא הארכת מעצר בבית משפט זה, אף אם לפני שישה חודשים אלה היה עצור תקופה מסוימת בפיקוח אלקטרוני. מעצר כזה אינו בבחינת מעצר "מעורב", וחלים עליו הכללים של מעצר "רגיל" של נאשם קטין.

שש, הוראת מעבר. כאמור, בפסק הדין הנוכחי נפסק לראשונה דינם של קטינים השוהים במעצר "מעורב". לפסק הדין תהיה, ככל הנראה, השפעה על תיקים נוספים שבהם נעצרו קטינים במעצר משני הסוגים. כפי שכתבתי בעניין טחימר, עסקינן במצב חריג, שבו פיתוח פסיקתי של בית המשפט קובע את גבולות המעצר. מצב כזה דורש היערכות מצד הגורמים השונים. שחרור נאשמים לאלתר ובאופן אוטומטי, מבלי להעניק למדינה הזדמנות לבקש להאריך את מעצרו, אינו עולה בקנה אחד עם האינטרס הציבורי. הואיל ומדובר בהלכה חדשה, יש הצדקה להעניק משקל לשיקול המעשי, בדמות הוראת מעבר. יתכן שאין צורך בתקופת היערכות, שכן אפשר שהמדינה ממילא נהגה בהתאם לעקרונות שנקבעו בפסק דין זה, בדומה לאופן שבו פעלה בהליך דנן. מכל מקום, ולמען הזהירות, אציע לחברי לקבוע תקופת מעבר של 25 יום. סבורני כי פרק זמן כזה מאזן כראוי בין האינטרס הציבורי וחירות הנאשמים. בתקופה זו לא ישוחררו קטינים העצורים עד תום ההליכים שמעצרו לא הוארך בבית משפט זה, אלא אם שהו שישה חודשים בבית מעצר או 18 חודשים במעצר בפיקוח אלקטרוני, מיום הגשת כתב האישום נגדם.

16. סוף דבר, אציע לחברי לקבל את הבקשה. מעצרו של המשיב יוארך ב-45 ימים, החל מיום 29.12.2016 (המועד בו הוגשה הבקשה) או עד לסיום ההליכים המתנהלים נגדו בבית המשפט המחוזי מרכז-לוד, ת"פ 893-01-16, לפי המוקדם מבניהם.

המשנה לנשיאה א' רובינשטיין:

א. קראתי בהתפעלות את חוות דעתו של חברי השופט הנדל בנושא המצריך, כפי שכתב, כישורי רואה חשבון או למצער מתמטיקאי מוסמך. יישר חילו. לצערי הנה הופך בית המשפט העליון, בשבתו כחשבונאי, שלא בטובתו לממלא חללי חשבונות שהיו צריכים להיעשות בחקיקה. כך, בהמשך לבש"פ 4206/16 מדינת ישראל נ' טחימר (2016), והמתחיל במצוה - חברי שכתב אף שם - אומרים לו גמור. משנאלצנו לבוא עד הלום, מסכים אני עם התוצאה שאליה הגיע חברי ועם הערותיו. בעיניי "המטרה האסטרטגית" של תיק זה היא כי לא יגרע חלקו של קטין בנושא בו עסקינן, בפיקוח האלקטרוני, מאשר חלקו בתחומים אחרים של סדר הדין הפלילי ודיני המעצרים. לשם כך קיים חברי "בואו חשבון", בשל חסר (לאקונה) בחקיקה. המחוקק בחוקים שונים ביקש לייחד את הקטין מטעמים ידועים ומובנים, ולכך יש לשאוף ביישום החקיקה; ככל שמטרה זו מושגת בפרשנותנו, נחה דעתי. כמובן, התיקון ההרמוני והמלא יידרש גם לנושאים נוספים בנושא הפיקוח האלקטרוני.

ב. משעסקינן ב"מעצר בפיקוח אלקטרוני" אחזור ואציין, ברוח הערתי בע"פ 7768/15 פלוני נ' מדינת ישראל (2016), כי יש "הטעיה אופטית", לא מכוונת כמובן, בהגדרת איזוק אלקטרוני כמעצר, אף אם המטרה היתה האפשרות להעברה למעצר מאחורי סורג ובריה במקרה של הפרה. יש בכך דמיון-מה למאסר בעבודות שירות הנחשב מאסר בפועל, אף שבמציאות היומיום הריהו - האסיר - כמעט כאדם היוצא ליום עבודתו הרגיל. לעת הזאת, דווקא משום החומרה הנורמטיבית שבה הציב המחוקק את נושא האיזוק האלקטרוני, תוך "שדרוג" אפיונו מהגבלה למעצר (ראו גם בש"פ 4658/15 פיישר נ' מדינת ישראל (2015); בש"פ 8144/15 מדינת ישראל נ' סעדון (2015)), חשוב שהאזוקים יידעו היטב, גם מפי סניגוריהם, את משמעותן של הפרות.

ג. בודאי יתנו העוסקים בחקיקה דעתם להערות חברי ולאמור מעלה.

ה מ ש נ ה ל נ ש י א ה

השופטת ע' ברון:

1. ביום 16.6.2015 נכנס לתוקפו חוק פיקוח אלקטרוני על עצורו על אסיר משוחרר על-תנאי (תיקוני חקיקה), התשע"ה-2014 (להלן: חוק הפיקוח האלקטרוני או החוק); חוק זה נוסף כסימן ג'1 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים) וכן בוצעו מכוחו תיקונים בדברי חקיקה נוספים. במסגרת החוק נקבע כי הפיקוח האלקטרוני על עצורים לאחר הגשת כתב אישום לא ייחשב עוד כחלופת מעצר לפי סעיף 21(ב)1 לחוק המעצרים - אלא מהווה מעצר בתנאי פיקוח אלקטרוני. אין מדובר בשינוי טרמינולוגי, אלא בשינוי

תפיסתי של ממש (ראו: בש"פ 5285/15 מדינת ישראל נ' פלוני (10.8.2015)); בש"פ 4658/15 פישר נ' מדינת ישראל (9.7.2015)). בתוך כך המחוקק הידק את הפיקוח השיפוטי על מעצר בפיקוח אלקטרוני, וקבע את משך התקופות שבהן ניתן לשים אדם במעצר מסוג זה - עד להגשת כתב אישום נגדו, עד להכרעת הדין בעניינו, וכן הלאה. במקרה שלפנינו עסקינן במעצר עד תום ההליכים, ובהקשר זה מורים סעיפים 61(א) ו-62(א) לחוק המעצרים כדלקמן:

61(א). נאשם, שלאחר הגשת כתב אישום נגדו, היה נתון במעצר בשל אותו כתב אישום תקופה המצטרפת כדי תשעה חודשים, ואם היה נתון במעצר בפיקוח אלקטרוני - תקופה המצטרפת כדי 18 חודשים, ומשפטו בערכאה הראשונה לא נגמר בהכרעת דין, ישוחרר מן המעצר, בערובה או ללא ערובה.

62(א). על אף הוראות סעיפים 59 עד 61, רשאי שופט של בית המשפט העליון לצוות על הארכת המעצר או על מעצר מחדש ובכלל זה על מעצר בפיקוח אלקטרוני, לתקופה שלא תעלה על 90 ימים, ולחזור ולצוות כך מעת לעת, וכן להורות על שחרורו של הנאשם, בערובה או ללא ערובה.

הנה כי כן, המחוקק קבע תקופה מרבית למעצר עד תום ההליכים מאחורי סורג ובריה, ותקופה מרבית למעצר עד תום ההליכים בפיקוח אלקטרוני - שלאחריה רק בית המשפט העליון הוא בעל סמכות להאריך את המעצר. דא עקא שההסדר החקיקתי של הפיקוח האלקטרוני, "שנשתל" על ידי המחוקק בחוק המעצרים, התברר לימים כמחורר בלקונו. בתוך כך, המחוקק לא ביאר כיצד יש לחשב את אורך התקופה שבה ניתן לעצור אדם עד תום ההליכים נגדו כאשר מדובר במעצר מעורב, שחלקו מאחורי סורג ובריה וחלקו בפיקוח אלקטרוני. סוגיה זאת נדונה בעניין טחימר (בש"פ 4206/16 מדינת ישראל נ' טחימר (3.11.2016)), שם נקבע בדעת רוב כי בתקופת מעצר מעורבת יש להמיר את ימי המעצר משני הסוגים ביחס של 1:2; קרי: כל יום מעצר מאחורי סורג ובריה שקול לשני ימי מעצר בפיקוח אלקטרוני, ולהיפך (וראו גם: בש"פ 6649/16 מדינת ישראל נ' פישר (22.11.2016)).

2. עניין טחימר עסק במעצרו של בגיר, ואילו עתה עניין לנו בעצור שהוא קטין. ניתן היה לצפות כי כאשר מדובר בקטין, יבקש המחוקק להדק את הביקורת של בית משפט ולקצר (ביחס לבגיר) את התקופה עד להארכת המעצר בפיקוח אלקטרוני על ידי בית המשפט העליון - ואולם לא זה המצב. בעוד שבחוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), התשל"א-1971 (להלן: חוק הנוער) נקבע באופן מפורש כי התקופה המרבית למעצר של קטין מאחורי סורג ובריה תקוצר מתשעה לשישה חודשים (סעיף 10(ב) לחוק) - לא נקבעה "הוראת קיצור" מעין זו בנוגע למעצר בפיקוח אלקטרוני של קטין. לא מן הנמנע שמדובר בלקונה נוספת בהסדר הקבוע בחוק הפיקוח האלקטרוני, ובכל מקרה מן הראוי כי המחוקק יפעל בהקדם למילוי החסר. כפי שהבהיר חברי השופט נ' הנדל, נדרש לקבוע בחוק כי יש להאריך מעצר של קטין בפיקוח אלקטרוני לאחר 12 חודשים בלבד. ואולם עד לתיקון החוק כאמור, המצב הוא שהתקופה להארכת מעצר בפיקוח אלקטרוני הקבועה בסעיף 61(א) לחוק המעצרים זהה לקטין ולבגיר, ועומדת על 18 חודשים.

יצוין כי בסעיף 10(ב) לחוק הנוער, נקבע כי אחת לשלושה חודשים יקיים בית משפט לנוער דיון מעקב בעניינו של קטין שהושם במעצר בפיקוח אלקטרוני - ואולם ברי כי לא מדובר ב"תחליף ראוי" להארכת מעצר על ידי בית המשפט העליון, ולכל היותר מדובר בטלאי ש"הודבק" על גבי חוק הנוער בעקבות חוק הפיקוח האלקטרוני. בדיון מעקב לפי סעיף 10 לחוק הנוער, נקודת המוצא היא שהקטין נתון במעצר - ואילו בעת הארכת מעצר נקודת המוצא לדיון היא

שיש לשחררו; לא בכדי אפוא דיון מעקב נערך בבית משפט לנוער, בעוד שהארכת מעצר היא בסמכות ייחודית של בית המשפט העליון.

3. כפי שכבר נאמר לעיל, בנושא "מעצר מעורב" נקבע בעניין טחימר יחס המרה של 1:2 בין ימי מעצר מאחורי סורג ובריח לבין ימי מעצר בפיקוח אלקטרוני. ויצוין שיחס זה עולה בקנה אחד עם היחס שבין התקופה להארכת מעצר מאחורי סורג ובריח, לבין התקופה להארכת מעצר בפיקוח אלקטרוני - שגם הוא 1:2 (9 חודשי מעצר מאחורי סורג ובריח, ו-18 חודשי מעצר בפיקוח אלקטרוני). ואולם כאשר עסקינן בקטינים, היחס שבין התקופה להארכת מעצר מאחורי סורג ובריח, לבין התקופה להארכת מעצר בפיקוח אלקטרוני הוא אחר - ועומד על 1:3 (6 חודשי מעצר מאחורי סורג ובריח, ו-18 חודשי מעצר בפיקוח אלקטרוני). כאן נעוץ הקושי שבהחלת יחס ההמרה שבין ימי "מעצר מעורב" כפי שנקבע בעניין טחימר ביחס לבגיר (1:2), על עצור שהוא קטין. ואולם כפי שהבהיר חברי השופט נ' הנדל, קביעת יחס המרה אחר מזה שנקבע בעניין טחימר, של 1:3, לא תשרת את טובתם של הקטינים - אלא שההיפך הוא הנכון. אם שלושה ימים של מעצר בפיקוח אלקטרוני שקולים ליום אחד של מעצר מאחורי סורג ובריח - המשמעות במצב של "מעצר מעורב" היא דווקא הארכה של התקופה שבה ניתן לעצור קטין ללא ביקורת שיפוטית. על רקע הדברים הללו, אני מסכימה עם התוצאה שאליה הגיע חברי השופט נ' הנדל - שלפיה גם כאשר עסקינן בקטין, במקרה של "מעצר מעורב" יחס ההמרה בין ימי מעצר משני הסוגים יהיה 1:2.

השופט הנדל התייחס על דרך מלאכת מחשבת אל סוגיה נוספת המתעוררת במקרה של "מעצר מעורב" של קטין - והיא כיצד יש לחשב את המועד שבו יש לפנות לבית המשפט העליון לשם הארכת המעצר. ניכר בעניין זה כי אף אחת משיטות החישוב האפשרויות אינה חפה מקשיים, ואכן השיטה שבה בחר חברי בסופו של דבר היא בבחינת "הרע במיעוטו". משכך, אני מצרפת את דעתי לדעתו גם בנקודה זו, שלפיה נקודת הייחוס לחישוב המועד להארכת המעצר היא ימי המעצר בפיקוח אלקטרוני, וכן לקביעות הנוספות בסעיף 15 לחוות דעתו. אשר לענייננו, אני מסכימה אף להארכת מעצרו של המשיב ב-45 ימים החל מיום 29.12.2016 או עד לסיום ההליכים נגדו (לפי המוקדם).

4. לא מן הנמנע שאין ביכולתנו לצפות כבר כעת את כל הקשיים העלולים להיווצר בקשר עם הארכת "מעצר מעורב" של קטינים - וככל שיתעוררו שאלות בהמשך, יהיה צורך להוסיף וליתן להן מענה. בשלב זה אני מבקשת להצטרף לקריאתו של חברי השופט נ' הנדל למחוקק, לקיצור התקופה הקבועה בסעיף 61(א) לחוק המעצרים, שבתומה נדרשת הארכת מעצר בפיקוח אלקטרוני של קטין, מ-18 ל-12 חודשים. אמנם קיימות סוגיות נוספות שמעורר חוק הפיקוח האלקטרוני, הדורשות התייחסותו של המחוקק - ואולם דומני כי משך מעצרו של קטין בפיקוח אלקטרוני היא הסוגיה הבוערת והדוחקת מכולן, ונראה שניתן להסדירה כשלעצמה אף מבלי להמתין לתיקון כולל של ההסדר שעלול לארוך עוד זמן מה. מה גם, שקיצור המועד כאמור עשוי להקל באופן משמעותי על חישוב התקופה להארכת "מעצר מעורב".

ש ו פ ט ת

אשר על כן, הוחלט כאמור בהחלטתו של השופט נ' הנדל.

עמוד 16

ניתנה היום, כ"ו בטבת התשע"ז (24.1.2017).

ה מ ש נ ה ל נ ש י א ה ש ו פ ט ש ו פ ט ת
